

СНН

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СЕРБОКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 12. јул 2007.

Нова серија, г. XVII, бр. 28

*Српски језички камп
„Вук Караџић”*

Дружење, забава, учење...

Фото: ПРЕДРАГ МАНДИЋ

Фестивал ружа у Сиригу

Сирижани су и ове године свечано прославили биљку коју вековима узгајају а то је ружа, украсно, трновито цвеће које је и даље веома популарно међу мештанима а путем фестивалске манифестације с године на годину проширује јој се добар глас не само у Мађарској него и широм Европе.

Фестивал руже у Сиригу – девети по реду – ове године приређен је од 29. јуна до 1. јула. И овај пут организатори традиционалне приредбе побринули су се да тродневни програм буде садржајан, про-

жет разним занимљивостима које се тичу ружа. Приликом културно-забавне манифестације, коју је посетило више хиљада људи, приређен је дефиле кочијама током којег је бачено безброј латица међу посетиоце. Где год да је прошла поворка, остали су видљиви трагови овог цвећа које је нуђено и младима и старима, заинтересованима који су дошли да са Сирижанима заједно прославе ружу и поздраве „најсимпатичнију комшиницу“, односно, „краљицу ружа“. Ласкаво признање најлепше руже („краљи-

це ружа“) припало је Јудити Насради.

Празновање трновите, украсне биљке протекло је у знаку изложбе и сајма ружа, занимљивости у вези са овим цвећем и других културно-забавних догађаја при којима ваља истаћи наступ Културно-уметничког друштва „Банат“ из Деске. Хитроноги Дешчани извели су кореографију под насловом „Ибарски Колашин“.

Друга вест српског карактера било је гостовање Оркестра Бобана Марковића. Популарни трубачи су у свом већ добро познатом стилу одржали незаборавни концерт приликом којег су веселили многобројну публику, увек спремну за весеље,

разоноду и добру музику која уме да пали.

Трећа вест српског карактера, нажалост, не може се убрајати међу пријатне чињенице: након прошле, ни ове године није била отворена сиришка српска православна црква. Храм је и даље за живот опасан па баш зато донета је одлука да се светиња не отвори пред навалом масе. А заинтересованих за нашу древну богомољу и ове године било је на претек...

Све у свему, тродневна приредба протекла је весело, у знаку истицања лепота руже која ће се и до године свечано прославити у Сиригу, колевци узгајивања ове трновите, украсне биљке.

Предраг Мандић

Храмовна слава у Липови

У малом барањском селу Липови, као и ранијих година, 7. јула свечано је прослављена храмовна слава – Ивањдан.

Мештанима су се у празновању Рођења св. Јована Претече придружили и српски православни верници из околних насеља а и овом приликом допутовали су Срби из Републике Хрватске, пре свега, из Белог Манастира и околине.

Свету литургију служили су јереј Радован Савић, парох мохачки, администратор липовачке парохије и јереј Предраг Хајдуковић, парох печујски. Ваља рећи да је слава послужила и као опраштање о. Савића од Липовчана, наиме, он ће ускоро своје свештеничко службовање наставити – према нашим информацијама – у Ловри а липовачком парохијом администрираће о. Хајдуковић.

Ивањданска слава, дакле, протекла је у знаку литургијског службовања двојице свештеника, администратора парохије у Липови! Присутнима се најпре обратио јереј Радован Савић који је говорио о великим делима Христовог претходника да би потом окупљене вернике позвао на покајање, молитву и угледање на св. Јована и додао: „Нека данашњи празник освешта нашу душу, памет и срце па да узмогнемо Богу угледавши се на св. Јована.“

Јереј Савић је на крају своје проповеди изразио наду да ће се у Липови још дуго славити заштитник светога храма, у весељу и здрављу, и свима

пожелео срећну црквену славу што је учинио и новопостављени администратор липовачке парохије о. Предраг Хајдуковић. Он је у својој беседи нагласио: „Желим Вам благослов, дар Божји, мир и љубав међусобну и да овако још много година да се скупљамо, у овако великом броју, како бисмо прославили Рођење Претече и Крститеља Господњег, да би славили име овог Праведника.“

Јереј Хајдуковић се захвалио о. Савићу на досадашњем службовању и раду у Липови и затражио од мештана да га на сличан начин подржавају као што су то чинили и у случају његовог претходника.

Храмовна слава, наравно, није протекла без резања славског колача и благосиљања кољива: кум овогодишњег празновања заштитника светиње у Липови био је Љубомир Бачванин а што се тиче следеће године, остаје да се види ко ће бити догодине домаћин славе будући да на прослави патрона светиње није пала одлука ко ће се побринути за свечана славска обележја током 2008. године.

Имајући у виду приврженост Липовчана светосавском српском православљу, сигурно је да ће се у кругу малобројних, но сложних Срба у овом малом барањском насељу на време наћи кум и тиме ће се наставити традиција свечаног обележавања Рођења св. Јована Претече, заштитника липовачке српске православне цркве.

П. М. Литургију су служили јереји Предраг Хајдуковић и Радован Савић

У Ловри је 30. јуна одржана пета по реду Скупштина самоуправе Срба у Мађарској на којој су, као што је то најављено прошли пут, скупштинари разматрали модификацију статута и буџет за 2007. годину.

Према речима председника Љубомира Алексова, присутни су од скоро 100 тачака статута, детаљно разматрали више од 60. Међу најзначајнијим које су модификоване биле су оне које се односе на рад председништва. Оно убудуће неће бити највиши орган Скупштине између два заседања, него ће функционисати као један од одбора, а поднете предлоге разматраће по потреби.

Уместо председништва, још на оснивачкој седници изабрани су регионални саветници, односно, више одбора, који сви заједно чине једно координативно-консултативно тело са обавезом састајања по потреби, а најмање шест пута годишње. Велику важност надаље ће имати контролна комисија која треба да проверава да ли се одлуке Скупштине извршавају и да ли се то чини на начин, који је у складу са законом.

У наставку седнице присутни су разматрали буџет за 2007. годину, усвојен у месецу фебруару, на последњем састанку старог сазива. Овога пута допуњен је буџетом Културног и документационог центра, па ће се тако убудуће састојати из два дела, а Самоуправи ће на годишњем нивоу стајати на располагању око 74 милиона форинти. Основне информације о начину тро-

Скупштина ССМ и Дан села у Ловри Рад и забава

Гордана Лазаревић забављала је Ловране до касно у ноћ

шења средстава, свим заинтересованима биће доступне преко званичног сајта ССМ: www.szerb.hu.

Културни и документациони центар иначе функционише као институција земаљске самоуправе и новац за рад добија директно из државног буџета. Од укупно 27 милиона форинти, око 10 милиона усмерава се на разне културне програме, седам на инвестиције, а остатак на личне дохотке. Што се тиче улагања, на првом месту налази се обнова просторија у Улици Нађмезе, где би требало да се осмисли простор погодан

за мање позоришне представе и друге културне садржаје.

На крају Скупштине поднет је извештај о раду у протеклом периоду, а остатак времена чланови највишег представничког тела Срба у Мађарској провели су на Дану села. Приредба је и ове године протекла у традиционалном духу, што значи да су се поред различитих програма за децу (јахање, ручни рад, ликовна радионица), на много места на великом простору поред скеле пушили котлићи где су се припремали разноврзни домаћи специјалитети.

У вечерњим сатима, у присуству бројне публике, са великим успехом у Ловри је наступила позната певачица народне музике из Србије, Гордана Лазаревић, у пратњи оркестра Бобана Ђурђевића. У паузи концерта присутне је забављао оркестар „Дунавски бисери“, а организатори су се побринули да све госте обрадују атрактивним ватрометом.

С. М.

Ивањдан у Стоном Београду

Леп одзив верника

Резање славског колача у црквеној порти

Ивањдан, слава стонобеградске српске цркве обележена је у првом реду светом литургијом, коју је са почетком у 10 часова служио о. Стојан Петровић, парох темишварски уз саслужење свештеника Епархије будимске: о. Павла Каплана, о. Андреја (настојатеља манастира у Српском Ковину), о. Светомира Миличића, ђакон Зорана Остојића и о. Далибора Миленковића.

Верници су богослужењу присуствовали у великом броју, што значи да су гости, којих је било око 150, дошли аутобусом из Мохача, Шумберка, затим из Печуја, Сегедина, Деске, Будимпеште и околине, Медине, Пантелије и, наравно, Бате, одакле је стигао и црквени хор „Кнез Лазар“. Прославу Ивањдана присуством је увеличао и амбасадор Републике Србије, Предраг Чудић, односно, представници градске општине и српских самоуправа.

Према речима пароха батског и стонобеградског, о. Далибора Миленковића, након опхода цркве, обављен је чин освећења потпуно обновљених и комплетно опремље-

них просторија парохијског дома. Овај велики подухват предузет је уз материјалну помоћ црквене општине, средствима градске општине, спонзора и донатора, а највише новца уложила је месна српска самоуправа. Стонобеградски верници су друштвеним радом, кад год су то могли, помагали уређење цркве и порте.

У оквиру литургије славском беседом присутнима се обратио о. Стојан Петровић, који је верницима честитао црквену славу и захвалио се на масовном одзиву. Потом је у месном ресторану приређен славски ручак уз присуство стотинак гостију. На вечерњем одржаном у 16 часова пререзан је славски колач и благосиљано кољиво, које је припремио кум, Атила Неслењи, појак и члан хора „Кнез Лазар“. За следећу годину ове часне обавезе прихватио се Тома Шандоровић.

У порти храма за све присутне на крају је приређен краћи културни програм у којем је наступило фолклорно друштво „Табан“ из Будимпеште.

С. М.

Малишани из Бате у Румунији

Манастир Шенђурац, домаћин деци из три државе

На иницијативу свештеника у Бати, о. Далибора Миленковића, петоро малишана основношколског узраста од 17. до 21. јуна боравило је у Румунији, у српском манастиру Шенђурац, посвећеном светом Ђорђу. Под будним оком свештеника, о. Владимира Марковића, о. Маринка Маркова, о. Корнела Станојевића, односно, о. Далибора Миленковића и чак три учитељице, четрдесетак малишана из Вршца, Теми-

швара и Бате време је проводило у размени духовних искустава, упознавању са свакодневним животом у манастиру, учествовању на богослужењу, учењу појања, упознавању са српским обичајима, излетима у околину, игри, купању и сунчању. Учесници из Бате кући су допутовали пуни незаборавних утисака и са жељом да следеће године, ако је могуће, оваква искуства понове.

С. М.

Српски језички камп „Вук Караџић” у Балатонфењешу

Дружење, забава, учење...

По свему судећи, Српски језички камп „Вук Караџић” ускоро ће постати проширени међународни српски табор, наиме, овогодишњи логор приређен од 3. до 9. јула у Балатонфењешу привукао је 120 учесника међу којима су полазници већим делом били из Мађарске, међутим, и овом приликом дошла су заинтересована деца из Србије, Хрватске и Румуније!

А како и не би када је традиционални камп приређен на обали Блатног језера које обично гарантује седам незаборавних дана! И сада је тако било мада време, нажалост, на самом почетку таборовања није било баш наклоњено камперима који су тек на крају седмодневног логоровања успели да се поквасе у води Балатона.

Ипак, ни временске прилике нису могле да покваре дружење, забаву и учење кампера који су поред језичких занимања, на располагању имали и разне додатне програмске понуде за које се побринула стара већ ухода на педагошка екипа предвођена шефом табора др Јованком Ластивићем.

Под њеном управом, већ на самом старту дошло је до сврставања: са најмањима и најслађима радиле су Споменка Ђукин, Дијана Ђурић, Љубинка Георгијевић и Нора Ђосор, Мирјани Живић и Олги Гуљаш додељена су деца 3. и 4. разреда, ученике 5. разреда предводиле су Александар Весић и Олгица Гуљаш, док су шестацима судбину делиле Јасенка Васић и Ерна Зеди. Седми разред припао је Нади Бунчић-Ђурић а осми пак Јулијани Которчевић. Они највећи – средњошколци – морали су да удовоље захтевима и инструкцијама Радивоја Галића.

Наравно, ни овом приликом нису изостале секције које су прорадиле већ првога дана... Ликовна секција радила је на челу са Миланом Ђурићем а деца су, пре свега, била очарана светом графике.

За хорску секцију и увежбавање популарних дечјих песама, слично претходним годинама, и овај пут била је задужена Оливера Младеновић-Мунишић.

За продубљивање љубави према глуми, театру, побринула се Зорица Јурковић-Ембер док је спортском секцијом командовао Влада Јовановић. Такмичења у спортским дисциплинама приређена су у фудбалу, шаху и стоном тенису а ван такмичарске конкуренције до изражаја су дошле и кошарка, одбојка, односно, одбојка у води.

Из живота табора није изостао ни фолклор: већ првих дана логоровања, уз пратњу хармоникаша Миће Јанковића, шефа Великог народног оркестра РТВ Нови Сад, српске игре камперима је увежбавала Евица Чатић-Козић, уметнички руководица Културно-уметничког друштва „Весели Сантовчани”.

Уз наведене педагоге, ту су биле и остале искусне радне снаге попут др Милице Павлов, потпредседнице Самоуправе Срба у Печују и Јелене Шошић, родом из Помаза која данас живи у Београду а овом приликом у кампу се налазила у улози пратиоца деце из Београда.

Дакле, и овом приликом организациони мозаици били су веома пажљиво састављени, једино, време није хтело да изађе у сусрет организаторима и да се поправи у оноликој

мери да се деца већ на самом старту купају. Но, иако се срећа из аспекта купања и пливања тек пред сам крај табора насмешила камперима, ипак,

нису остали ускраћени: имали су прилику да уживају у бициклическој тури а посетили су и једно мало насеље са Ватрогасним музејом: занимљивост села је да у њему живи 700 душа од којих је 400 ватрогасаца!

Није изостала ни традиционална роштиљада са дискаћем а било је могућности и за додатне забаве...

А онда, у недељу, 8. јула, пред бројним званицама и родитељима, доминирао је један другачији, шароликији програм: кроз шаливе сцене литерарних текстова, популарних и мање познатих, прикладних песама те плесова, кампери су зналачки и вешто положили испит из српског језика. Најзанимљивији тренуци из живота Српског језичког кампа „Вук Караџић” те вечери нашли су се на подијуму централне просторије табора: свако извођење главних актера, одевених у црвене мајицама са натписом Српски језички камп „Вук Караџић”, пропраћено је бурним аплаузима као што су топло поздрављени и победници

спортских надметања којима су додељени пехари.

Задовољство се читавало на свим лицима па тако и на лицу Мине Веселинов из Новог Сентивана која је у шаху освојила 2. место: „Први пут сам била у овом кампу и заиста ми се допало. Упознала сам и стекла нове пријатеље са којима ћу се дружити и након окончања кампа!”

Славку Ацкову из Калаза ово је било шести пут да се нашао у Српском језичком кампу „Вук Караџић”: „Волим доћи овамо јер се могу наћи са старим пријатељима. Много се дружимо а ту је и спорт. Осим тога, мало и учимо тако да све у свему, задовољан сам, доћи ћу и до године.”

Сличног мишљења била су и остала деца што потврђује да је организација Самоуправе Срба у Мађарској, Српске мањинске самоуправе II кварта у Будимпешти и Самоуправе Срба у Печују, уз финансијску подршку бројних српских мањинских самоуправа и Културног и документационог центра Срба у Мађарској те Јавне фондације „За националне и етничке мањине у Мађарској”, уродила плодом и постигла свој циљ: осми по реду Српски језички камп „Вук Караџић” омогућио је деци из Србије, Хрватске, Румуније и Мађар-

ске да се друже, продубе своје српско језичко знање и неговање српске културе. Томе се радовала и др Јованка Ластивић, шеф табора која је окончањем кампа, између осталог, изјавила следеће: „Ми стављамо нагласак да се деца добро осећају. Наравно, за толико дана не може се научити добро један језик али се могу стварати одлична пријатељства, ту могу да се сретну српска деца из различитих крајева Мађарске па чак и из осталих делова света. Наиме, ми смо ове године у кампу имали двоје деце која живе у Аустралији, ту су била и деца из Румуније, Хрватске и матичне Србије те Пољске, а у плану нам је да следеће године, евентуално, примимо и српску децу из Западне Европе! Значи, радимо на томе да се деца сретну, друже и изгради у њима једна свест да поред својих ужих заједница као што је породица, школа, место где станују, припадају још једној заједници а то је српска заједница у Мађарској. А за то је овај камп изузетно погодан!”

Предраг Мандић

Гордана Лазаревић, певачица

Никоме не подилазим због каријере

Многи музиколози и етномузиколози мишљења су да је албум „Коштана“, који је објављен 1975. године, један од најбољих у историји српске народне музике. Тада млађана Гордана Лазаревић сјајно је отпевала све врањанске песме из чувеног дела Боре Станковића („Шано душо“, „Отвори ми бело Ленче вратанца“, „Стојанко бела Врањанко“...), уз сјајне рецитале Љубе Тадића.

Гордана је убрзо постала певач Радио Београда, а прославила се у првој постави женске вокалне групе „Бердан“, под вођством музичког педагога Мире Васиљевић, заједно са тада младим и још неафирмисаним певачицама народне музике Горданом Стојићевић, Анђелком Говедаровић, Снежаном Ђуришић... Учествовала је и на фестивалима народне музике, где је ретко освајала награде, али су њене песме постајали хитови.

Током брака са познатим композитором и волинистом Милутином Поповићем Захаром имала је богату и успешну каријеру, за коју су биле пресудне песме као што су: „Видовдан“, „Свилен конац“, „Свирајте ми Марш на Дрину“, „Волиш ли ме“, „Мени треба љубав“...

Без афера, скандала и трачева, Гордана прави успешну каријеру озбиљног вокалног солисте, уз трајне снимке за архиву Радио Београда и сарадњу са врхунским композиторима. После развода од Захара, и даље наставља сарадњу са њим. Активна је на дискографском плану и снима популарне песме: „Опасне ситуације“, „Разочарана“, „Ја сам вагра“, „Колиба крај пута“, да би 1999. године на већини официјелних топ-листа Захарова песма „Мала жена“, била проглашена песмом године, а истојим ЦД – албумом сезоне. У својој генерацији данас је међу најтиражнијим звездама фолка, далеко испред многих, у медијима присутнијих колегиња.

Према сопственом признању, Гордана Лазаревић је давно престала да броји и године и албуме. Недавно је

снимила нови ЦД, али каже да не зна који је по реду. Увек насмејана и добродисположена, обожава да збија шале на свој рачун, а чули смо да свуда где се појави ускаче у улогу дежурног веселјака. Тако је било и на недавном концерту у Ловри, где је одушевила масу посетилаца.

Иако на естради данас мало коме цветају руже, не жали се. Досадила су јој питања о томе како већ годинама успева да остане млада, али јој ипак пријају комплименти.

– Било би zgodно да добијем нову крштеницу, бар петнаестак година млађу. Не би ме болеле кости... А опет, кад ме нешто заболи, закључим да сам жива. Ко шта ради, ја се шалим! Покушавам да измамим смех свуда и од свих. Недавно ми рече Миша Мијатовић на једном снимању: „Голе, кад чујем твој смех, и ја се смејем и лепо ми је бар три дана!“ Некад ме је вређало што многи имитирају мој смех, а сада ми то прија.

А има ли нечег што вам у животу ипак не прија?

– Не прија ми што се на естради у медијима све свело на „живео трач“! Не свиђа ми се што се толико копа по прљавом вешу, што неки људи, из чиста мира, или за ситне паре, унесређују друге. Почела сам да се плашим новинара. Од неких се једим, сва задрхтим као прут кад ме неко позове, бројим до десет пре него што нешто кажем, да ми се не омакне нешто што би се могло криво протумачити.

Ужаснута сам и што неки људи из моје бранше, после деценија вештог скривања, одједном откривају права лица. Постали су пакосни и они који немају никаквих разлога да буду такви. Али, ја никоме не замерам и никога не осуђујем, већ покушавам да за сваког нађем оправдање.

Значи ли то да у раду на естради више не налазите задовољство?

– Многе ствари су постављене натрашке, али ја се некако борим. Већ 15 година слушам многе колеге како коментаришу да није право време за „ово“ или „оно“. Па, ја друго време и други живот немам и морам да се борим и да функционисем у датим, а не жељеним околностима. Понекад се штрећем, уплашим... Ипак, не могу због тога што је неко постао зао или зато што је музика комерцијална да дигнем руке од свог посла. Не одустајем. Боље да и ја допринесем да ново време дође што пре.

После толико година успешне каријере, много снимљених песама које се и данас певају, тек пре коју годину сте почели да лансирасте тзв. мега-хитове. Зашто сте толико чекали?

– Могло је тога бити и пре двадесет година, али нисам била снисходљива према дискографским

Гордана Лазаревић

моћницима, нисам давала новац, нити сам желела каријеру преко кревета. Нисам могла да будем полтрон какви пролазе на естради преко ноћи. Не могу зарад каријере да било коме подилазим. Зато мирно спавам, чиста ми је савест и нико не може да упише прстом у мене или да каже „ову сам купио“ или „са овом сам спавао за једну плочу“. Згрозим се када појединци, познатијим певачицама од мене, у друштву у лице кажу све ово, а оне ћуте као заливене. Пропала бих од стида у земљу када би ми се нешто слично догодило.

Многе успешне жене кажу да мушкарци беже од њих. Да ли је то и са вама случај?

– Плашим се да су нам свима то само изговори. Као, мушкарци се плаше успешних жена! А ако се жена отвори, ако пусти антену, лако може да изазове мушкарца. Жељом да будемо еманциповане и јаке, ми жене упропастисмо мушкарце. Они су као деца. Траже да их мазимо, пазимо, да им се дивимо... Добили би они то када би знали да узврате. Ако не знају да нам узврате, ми их одмах извређамо, немајући времена да чекамо. Уз јаке и способне жене, они су, сироти, постали незадовољни. Саме смо криве. Упропаштавамо синове, па се чудимо што су мушкарци свакакви.

Многе ваше колегиње радије говоре о својим врлинама него о манам, као усталом и већина људи. А ви?

– Понекад исту ствар посматрам као ману, понекад као врлину. Велика мана, то јест врлина ми је то што имам вишак мушких хормона. Мислим, у енергетском смислу... Мана ми је што стално себи проналазим изговоре. Рецимо, кад купујем крпице, стално се вадим да су ми оне

средство за рад. Као, морам да трошим паре на то... И мојим колегињама је то исто средство за рад, али не троше све оне гомиле пара на гардерову. Нема везе! Ја се држим истине да добар изговор пара вреди.

Да ли се вашој деци допада оно што радите?

– Они то нису успели да заволе. Међутим, мене њихови ставови више не боле, не дотичу, не дирају. Моја ћерка је уписала постдипломске студије дигиталне уметности, а син студира телевизијску режију. Живе у својим филмовима, а ја их пратим и подржавам. Ништа друго ми не преостаје.

Како оцењујете српски певачки подмладак?

– Има добрих младих певача, али не видим неку нову велику звезду фолка. И даље солисткиње моје генерације коло воде на естради. Поред моје маленкости не дају се ни Лепа Лукић, Снежана Ђуришић, Уснија Реџепова, Гоца Стојићевић, још увек делује наш најбољи женски ансамбл свих времена „Бердан“, под вођством Мире Васиљевић, где сам највише научила у каријери... Младе певачице желе успех преко ноћи, а не схватају да без квалитета нема ни дуге каријере. Чини ми се да данас младе и дрске певачице иду ђоном, еротиком, на силу, без мало квалитета, јер желе да за само неколико година зараде много новца и обезбеде себи егзистенцију. Свесне свог некавалитета и не размишљају о дугој и успешној каријери. Несхватљив ми је такав став, толико безобразлука у имиџу, али можда сам ја исувише велики идеалиста и не схватам да је дошло друго време.

Да ли сте ви задовољни зарадом, с обзиром да имате посла на претек?

– Гледајући како народ тешко живи, не смем да кажем да нисам задовољна својим месечним примањима. Међутим, нема посла као некада, пуно се путује, живи се на точковима, за ниже хонораре од некадашњих. Па, ипак, не жалим се. Нисам новчани мегаломан и знам да сачувам новац и да га не разбацујем.

Када се осврнете иза себе, да ли сте задовољни оним што сте до сада постигли на музичкој сцени?

– Недавно сам у Будви провела три дана и тада сам увидела да моја популарност и каријера још увек расту. А то није баш уобичајено у овим годинама, јер када дуго радите и трајете, онда не очекујете да ћете бити популарни после 30 година естрадног живота. Ја сам пресрећна зато што сам полако улагала у своју каријеру, и сада у зрелим годинама доживљавам певачку сатисфакцију. Радила сам вез еуфорије и пресије, издајем плоче на две, до две и по године. То је уродило плодом и то не само у материјалном смислу. Слободно могу да кажем да моје време тек долази.

Д. Ј.

Не по сваку цену

– Нисам била снисходљива према дискографским моћницима, нисам давала новац, нити сам желела каријеру преко кревета. Нисам могла да будем полтрон какви пролазе на естради преко ноћи. Не могу зарад каријере да било коме подилазим. Зато мирно спавам, чиста ми је савест и нико не може да упише прстом у мене или да каже „ову сам купио“ или „са овом сам спавао за једну плочу“. Згрозим се када појединци, познатијим певачицама од мене, у друштву у лице кажу све ово, а оне ћуте као заливене. Пропала бих од стида у земљу када би ми се нешто слично догодило.

Свети Мартин у кафани „Код златне гуске”

У пекарску радњу Миће Бебића, на раскршћу Дебрентијеве и Аprod улице навраћале су муштерије свих народности и вероисповести сујетног Будима и гиздаве Пеште. У пекари су се мешали разни језици, укуси и навике, помно водећи рачуна да се написана правила табанског суживота не ремете. И то је, без разлике, свима било по вољи. Но, то није значило да међу житељима бo-емског Табана није постојала извесна нетрпељивост. Било је и тога. Међутим, она се ретко испољавала. Погрдне, увредљиве речи, у већини случајева, остајале су између четири зида грађанских домова и нису се радо износиле на улицу. Разуме се, из практичних разлога. Вероватно је и због тога остао дубоко упамћен случај Јоце Драгачког, далеког рођака супруге уваженог Миће пекара. Јоца Дудук – како га је у кругу породице називао Мика брица – живео је у Пешти. Вазда болешљиву жену и децу издржавао је мучним радом превозећи намештај. Јоца је од малена био наглув, а када би мало више попио и вид би му изненада ослабио. Због тога је стално имао при себи футролу за цвекере јаке диоптрије. Поред тога што је Јоца од рођења био слабијих менталних способности, када би се дохватио чаше, умео је бити крајње непријатан и опасан.

Јоца је бануо изненада. Мића пекар је испратио последњу муштерију и био спреман да пође кући. Међутим, целог поподнева је сањарио о хладном шприцеру, па му је изненадни долазак Јоце годио. Био је расположен да пођу у оближњу гостионицу „Код златне гуске”. Јоца беше накресан. То се могло захвалити веома дарежљивој муштерији која му је дала неупамћени бакшиш од пет круна.

У кафани беше уобичајена опуштена атмосфера, попраћена звуком усамљене хармонике Ханзике Рота који је најчешће свирао бечке шлагере. У одвојеном делу седело је весело, покисло друштво. Мартин Тромел, чувени месар и изврсни произвођач кобасица, славио је имендан. На коцкастом зелено-белом столњаку неизоставно гушчије печење са кимом, шећером и капљицом јабуковог сирћета зачињеним бареним црвеним купусом. Раздрагано друштво је обилато конзумирало хладне шприцере златне боје.

– Хер Михаљ, драго ми је што сте навратили! – одушевљено поздрави румени слављеник Мићу. – Знате, данас ми је имендан, па чашћавам своје пријатеље. Дођите, да искапимо коју чашницу – очито припити Мартин Тромел широком гестикулацијом их позове за сто.

Јоца Дудук није схватао шта се то дешава, али реч „чашница” учини му се изузетно примамљивом. Мића је радо прихватио позив и не слутећи шта га чека. После здравице слављеник наручи песму. Певала се омиљена швапска песма о убавим мађарским житним пољима и будимским виноградима. Када се друштво мало стишало, до тада ћутљиви Јоца, изненада приупита:

– Који је резултат?

Настаде тајац. Јоца је ставио цвекере и невешто жмиркао. Очи му постадоше огромне. Лице му поприми лик сове. Но приметно, није успевао да препозна обресе присутних.

Ерне Зорад: Дебрентијева улица

– Питам, који је резултат? – понови питање.

Мартиново друштво и није много обраћало пажњу на необично питање. Испрва ни Мића није придавао посебан значај Јоциној загонетки. Но, Драгачки беше упоран.

– Јел’, Мићо, који је резултат? – навалентно ће Јоца.

– Какав резултат? – зачуди се пекар.

– Шта? – упита глуви Јоца.

– Реко’, који резултат? – понови изнервирани Мића.

– Како који? Па колико је наших, и колико је њевих за асталом? – настави Јоца.

– Којих сад наших? – правило се невешт пекар.

– Па нас Срба и њевих Чифута! – одговори Јоца и испи чашу хладног шприцера.

– Овде нема Јевреја. – одговори Мартин Тромел, сматрајући то безазленим шалом.

– Ма, пустите сад Јевреје... – надовезао се и риђи Антон Геслер.

– Где их нађе баш на дан светог Мартина? – пребацивао је добули Еде Ференци који је пре годину-две мађаризовао своје старо фамилијарно презиме – Ферлинг.

– Јоцо, уважена господа су Немци – објашњавао је нешто тише Мића, слутећи да ово неће на добро изаћи.

– Шта кажеш? Небо му, слабо те нешто чујем данас – љутио се Јоца Драгачки.

– Господа су Немци... – кључао је Мића Бебић максимално се трудећи да се суздржи и да остави утисак задовољног и расположеног госта.

– Ијујују! Швабе! Још горе! Име им се затрло! – урлао је хватајући се за главу пијани Јоца.

Мартин Тромел је забазекнуто буљио не схватајући шта је тиме Јоца желео рећи. Тајац. Зачу се досадно зујање задоцнеле муве.

– Ха, сунце им калајисано! Да бог да, по кући им се пацови накотили!

– настави нешто гласније накресани Јоца.

Мартин Тромел, црвен од муке, није могао да верује својим ушима. Чаша му оста неотпијена. Мићу пекара обли зној. Обузе га мучнина.

да ублажи напету ситуацију пекар.

– А он вам дође као неки пријатељ? – значајно упита слављеник.

– Ма не..! Рођак... – бубне Мића и угризе се за језик.

– Ааа... рођак? – засуче кошуљу Мартин Тромел.

– У ствари, он је далеки, веома далеки рођак моје жене... Знате, то се већ и не рачуна у родбину... – брицао је крупне грашке зноја са чела и врата Мића.

Месар засуче и десни рукав. Риђе маље деловале су застрашујуће. Јоци се у трену разбистри у глави. Одједном му све постаде јасно. Обузе га страх. Поче да се врпољи и да тражи одступницу. Никако није успевао да нађе излаз. Свуда столови, столице, шанк, прозори, полице и урамљени пејзажи. Нигде излаза...

– Морам да мокрим... – изненада закука Јоца Драгачки.

– И ја бих требао, да простите... – хитро се надовезао Мића, хватајући се за сламку.

– Е, па нећете ваљда тако брзо устати од мог стола?! Хер Михаљ, није ред... Имендан ми је – свети Мартин. Не би ваљало а да не испијемо још по једну чашу вина – лисичјим кезом прозбори слављеник, док му се дебели прсти надмено играше по маљавим рукама.

Јоца се грчио од муке, али строги погледи Немаца не дадоше му да се помери. Из дубине кафане поново се зачу лирски звук хармонике.

– Сунце му калајисано, ја ћу се усвршити... – шапутао је позеленели Јоца.

– Наздравље, хер Јоцо! Живели! – сиктао је разјарени месар.

– Живели... – надовезаше се и остали заривши мрки поглед у лице преплашеног Јоце и измученог Миће.

Мук. Будимске Швабе тешко и чврсто држаше чаше. Срча замало да се распрсне у парампарчад. Дахтање им се претвори у претњу. У ваздуху се наслути задах крви. Срећом, у исти мах у гостионицу уђе жандармеријски официр са супругом. Јоца и Мића, искористивши јединствену прилику, шмугнуше.

Од тога дана Мартин Тромел није више навраћао у пекару Миће Бебића. Извесно време, број купаца из швапских кућа приметно је опао. Али ни то није дуго трајало. Немили догађај у гостионици „Код златне гуске”, на дан светог Мартина, никако се није могао приписати пекару. По неким, он је у потпуности био невин. Временом, цела је кривица пала на далеког рођака Мићине супруге – Јоцу Дудука. Међутим, њега то уопште није занимало.

Драгомир Дујмов

Аprod улица у старом Табану

– Ћути, будало! Ди си сад наш’о мене да олажаваш? – сиктао је Мића лактајући га по ребрима.

– Изгледа, хер Михаљ, ваш пријатељ има нешто против мене – примакао се леђати месар.

– Извините, хер Тромел! Знате, овај, Јоца није баш к’о што треба... Нећете веровати, али од рођења му фали једна даска... – покушавао је

Душанов законик

По угледу на византијске традиције, Душан је сматрао да је законодавство једно од најважнијих дужности царева. Сходно том свом схватању, он је сазвао сабор који је у Скопљу, о Спасовдану, 21. маја 1349. године, донео „Закон благовернога цара Стефана”, тј. *Душанов законик*. У ствари, тада је донет први део кодекса од 135 чланова. Други део, до 201. члана, донет је на државном сабору у Серу 1354. године.

Душанов законик је имао изузетно важно место у развоју српског права, у организацији државе и у регулисању феудалних друштвених односа. Он се сматра својеврсним уставом средњовековне српске државе, који је не само за време трајања Царства него и знатно касније сматран једним од основних извора српског права и као такав још је дуго коришћен и примењиван.

Треба рећи, међутим, да *Законик* не стоји сам за себе него је само један од главних елемената оног система правних извора који је кодификован у Душаново време. У том систему важно место имају преводи византијских правних извора, пре свега Номоканон или Крмчија светог Саве. Целини законодавства припадају и повеље, и међународни уговори, појединачни правни акти којима се гради једна општа законска норма. У Душаново време, 1335. године је настала и Синтагма солунског монаха и канонисте Матије Властара. Тај номоканонски зборник, који обухвата грађу црквеног и грађанског права, такође је преведен на српски и прилагођен потребама и обичајима српске државе. Ипак, може се рећи да је круна целог тог правног система *Душанов законик*.

Будући да се одредбе црквеног и грађанског права у великом броју налазе и у Крмчији светог Саве и у Властаревеј Синтагми, у *Душановом законик*у их има у мањој мери, а много више пажње и одредаба је посвећено кривичном и државном, односно судском, процесном праву. *Закоником* су одређена права и обавезе властеле и сељака, регулисани су друштвени и правни односи градова, грађана, посебно трговаца итд.

Иако је *Душанов законик* израђен по угледу на византијско право, у њега се уградиле и српско обичајно право, као и право повеља и међународних уговора српских владара, и у потпуности је прилагођен потребама и односима српског феудалног друштва.

Душанов законик је сачуван у 25 преписа. Најстарији рукопис је настао око 1395, значи непуна пола века после непронађеног оригинала. Међу старије спада и тзв. *Барањски рукопис* који је настао између 1479. и 1499. године, а пронађен је 1913. у цркви у Вилању.

Предраг Степановић

?

ајјефтинија српска реч ових дана је Косово. Еликсир који лечи све проблеме. Сигуран сам да си и ти безброј пута чула како они од којих тражиш одговор на нека сасвим обична питања кажу: „То је због Косова”.

Први пут зазвучи смешно, други пут глуто, трећи пут досадно, а четврти... обично. После стотог пута – посао завршен, јавно мњење формирано. Уз неизбежно ударање у јуначке груди. Као, „нисмо ми ни за шта криви да нам тако раде, али ако је због Косова, нека, жилавији смо него што мисле”.

Бљутава смеса лажи и крви, сажвакана у устима политиканата опијених митоманијом, испљунута се развучи по ваширима и називи телевизијама. У колективној екстази, бирачи тај испљивак дочекују у ритму там-тама и врте се, врте, врте... Потом у том вртлозу бирају најлепшег и најсексипилнијег жвакача-пљувача, који се зове... било како, на пример Веља.

За то време, нека друга, ћутљива и од свега уморна Србија, оглашава се графитима. На једном зиду пише: „Лондон је срце Србије!”. На другом стоји: „Берлин је срце Србије!”. Мало даље сазнајем: „Ибица је срце Србије!” И тако, у скоро свакој српској попречној улици, где год је било места, спомињу се та срца Србије: Беч, Амстердам, Мајами, Москва...

Онда сазнам и ко је писао. Не крију ко су, али не бих да им правим рекламу. На интернету се представљају овако:

„Ова генерација је унапређени модел генерације коју је ратна политика почетком деведестих расејала по гробљима и емиграцији. Ова генерација отпорна је на инфлацију, изолацију, бомбе, дроге, сломљене снове... Вакцинисали су нас родитељи, хвала им на томе. Срце Србије – наше генерације – опет су Берлин, Ибиза, Лондон, Барселона, Париз, Праг, Рио, Истанбул, Токио, Њујорк, Гоа, Торонто, Амстердам. Сви ти градови и све те површине земље су срца пелцоване Србије, јер тамо се дешава живот, а територије, религије и језици одавно не значе ништа. Међутим, у категоријама тла, нације и крви размишљају животомно уплашени српски политичари који о свету и 21. веку не знају готово ништа. У свом незнању и необавештености одлучни су да Србију изведу јединим путем који познају. То је пут ка земљи у којој ће... (име актуелног српског министра цензури-сао Д.) бити паметан и згодан мушкарцац...”

Заиста, ша је за тебе срце Србије?

tvojdrgan@gmail.com

Завршено снимање филма „Хитна помоћ”

Недавно је завршено снимање новог српског играног филма *Хитна помоћ* по сценарију и у режији нашег истакнутог документаристе Горана Радовановића. Последње кадрове Радовановић је snимио у новом телефонском центру Хитне помоћи Београда. „*Хитна помоћ* је квазидокументарни проседе о развиту службе Хитне помоћи од 2000. до данас. Развитак те службе приказан је кроз три приче које се одигравају 2000, 2003. и током прошле и ове године чији се ликови срећу, условљавају и преплићу. Ово је филм о пацијентима и докторима, о болести и здрављу, о смрти и животу... Дакле, три праве филмске приче и архива, али не само као историјски оквир, јер читава прича рачуна на снажни документарни принцип који ће континуирано подржавати фикцију. Пренећу искуство из документарних филмова, тако да ће филм *Хитна помоћ* бити све сем класичног приповедања”, рекао је за дневни лист *Политика* сценариста и редитељ Радовановић.

Фестивал европског филма „Палић 2007”

Фестивал европског филма Палић 2007 биће одржан од 16. до 22. јула у Палићу и Суботици, а у оквиру пет програмских целина биће приказано око 60 филмова.

У такмичарском програму 14. фестивала, у селекцији Николаја Никита, уредника немачког филмског часописа *Шнит* и изасланика Берлинског фестивала за југоисточну Европу, на палићкој летњој позорници биће приказано 12 остварења, међу којима и америчко-српска копродукција – анимиран филм *Филм ноар* Чада Џонса и

Ристе Тополског, немачки *Еден* Михаела Хофмана, британски *Халам Фо* Девида Мекензија, руски *Глумећи жртву* Кирила Серебренникова или дански *После венчања* Сузана Бир који је био номиниран за награду *Оскар* за најбољи страни филм.

У главним фестивалским наградама – *Златном торњу* за најбољи филм, изузетно филмско достигнуће, европско откриће и специјалну награду за аутентичну глумачку креацију – одлучиваће петочлани међународни жири са истакнутим филмским монтажером Робертом Пертињанијем на челу. На отварању фестивала, ван конкуренције, биће приказан овогодишњи добитник канске *Златне палме*, румунски филм *4 месеца, 3 недеље и 2 дана* Кристијана Муњиуа, док ће на затварању бити приказан *Завет* Емира Кустурице.

У програму *Млади аутори Европе* у селекцији Петра Митрића биће приказано 27 кратких, експерименталних и документарних филмова и један дугометражни играни филм. У плану су и избор радова Стивена Саливена, нове европске филмске наде, и многобројни музички садржаји.

У програму *Нови норвешки филм* биће приказан избор из савремене продуктивне норвешке кинематографије, док ће у устаљеном програму *Нови мађарски филм* моћи да се погледа шест најновијих мађарских остварења, како уметничких, тако и комерцијалних који су остварили високе гледаности у тамошњим биоскопима. У част овогодишњих добитника награде *Александар Лицка* која се додељује за изузетан допринос филмској уметности, чији су лауреати Љубиша Самарцић и мађарски редитељ Иштван Сабо, биће приређени омаж програми са по три филма награђених аутора.

Организатори фестивала кажу да се и даље ради на иницијативи реализације палићког фестивала европског филма са обе стране српско-мађарске границе. Док одржавања фестивала у Палићу и Сегедину очекује прави модел сарадње и договор влада две државе, од ове године палићки фестивал започиње сарадњу са фестивалом у Мотовуну која би већ наредне године резултирала стварањем заједничког програма.

Одсјаји

На огромним, сивкастоплавим стакленим површинама модерне пословне зграде преко пута, песник М. је посматрао свој дом, старе, масивне, класицистичке зидове вишеспратнице из прошлог века, стубове, статуе и орнаменте, и помислио да је можда управо то главна разлика између минулих и садашњих времена, што је некада све било стварно, опипљиво, зидано од цигле и малтера, утемељено у реалности, док је у данашње време све у одсјају, и чак ни саме зграде више не показују саме себе, него се прерушавају у нешто друго, па пословна зграда преко пута личи на ову старинску, као да од ње жели да украде мало прошловековног шарма, мало илузије постојаности и озбиљности, а тако се у данашње време понашају и многи људи, поготово они који данас сло-ве за успешне грађане Б, и који граде своје пословне објекте по свом лику, велике, сјајне, али камелеонске, неухватљиве, различите у зависности од тога из којег их угла гледамо.

Лист

Из саксије на прозору песника М. букнуло је бујно растиње, нека биљка са тамнозеленим меснатим листовима који се поносно пропињу у висину, и само се један од листови опирао свеопштем успону, висио је из саксије сасушено, пегаво и мрко као нога уловљене срне из пртљажника неког ципа, заборављен од својих поноситих и успешних другара.

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАЊУ**Косовски пинг-понг**

Тресла се гора – родио се миш. Тако би се народски сажео резултат дуго најављиваног сусрета Џорџа Буша и Владимира Путина. Бар што се тиче Косова. Два су председника сладећи се јаснозима сигурно поменула и ову тему, али су на крају ипак одлучили да ствар врате на „нижи ниво“, и да се тиме и даље баве Рајсова, Лавров, и остале дипломате.

Према неким анализама Американци су, зарад „виших интереса“, решили да проблем препусте Русима и Европској унији, па би се најновији коментари из Брисела могли тумачити и као ново одмеравање снага, овај пут између ЕУ и Москве. У том светлу треба гледати изјаву Соланине портпаролке Кристине Гајак која је одмах по окончању самита у Мејну рекла да ће ЕУ „преузети одговорност и донети одлуку о Косову ако Русија настави упорно да говори само „њет““. Када су руски званичници одмахнули руком, иза Кристине су стали Оли Рен и НАТО, који су практично поновили њену оцену: „Русија брани своје ставове и има своје интересе зашто то ради, али Косово је европско питање и ми смо Москви ставили до знања да тај проблем сматрамо својим. Будућност Балкана зависи од Европе, не од Русије.“

Запад је посебно забринут неповољном реакцијом Приштине, која има све мање стрпљења за дипломатска одлагања. Тако је косовски премијер Агим Чеку рекао да ће Косово бити „приморано да дела“ ако у УН не буде постигнут напредак о независности, чиме је,

како преноси Ројтерс, изазвао забринутост да би Приштина унилатерално могла да прогласи независност. Чеку је, у интервјуу британској агенцији, упозорио да Запад ризикује губитак кредибилитета ако се не супротстави руском противљењу независности.

Он није желео да прецизира колико ће албанска већина на Косову чекати пре „делања“ али су његови коментари изазвали забринутост у ЕУ да се Косово приближава унилатералном проглашавању независности, што би уздрмало јединство ЕУ и што би могло да гурне Балкан у хаос, преноси Ројтерс.

Српски политичари су сигурно више очекивали од Путина, али нема тог јунака који би се јавно замерио руском председнику. Зато су реакције углавном позитивне и сведе се на то да се Путин „принципијелно држао својих ставова“.

Што се српског народа тиче, њему је Косово „пета рупа на свирали“, далеко иза неких конкретних и опипљивих животних проблема. О томе сведоче резултати анкете Центра за слободне изборе и демократију, који ипак бележе две минорне али милитантне групације. Реч је о домаћинама и пензионерима, који су се у великом броју изјаснили да би због Косова требало заратити са Албанцима, па и са целим светом!

Истовремено, готово половина анкетираних, 48 одсто, мисли да би се због Косова требало одрећи чланства у Европској унији, док би 39 одсто грађана прекинуло дипломатске односе са земљама које признају независност Косова. Према истом истраживању, најпопуларнији политичар у Србији је председник Тадић, с 14 одсто подршке, Томислав Николић је други с 10 одсто, а Коштуница трећи са седам одсто.

ОКО ПЛАНЕТЕ

Проблематично британско војно присуство у Авганистану

Уместо спринта – крвави маратон

„Није у питању спринт, већ пре би се могло рећи маратон“, спортским језиком је сер Шерар Каупер Коулс, нови британски амбасадор у Кабулу недавно описао како стоје ствари са британским војним присуством у Авганистану и какви су изгледи за скори одлазак њихових трупа из земље у којој су удружене западне армије на челу са Сједињеним Америчким Државама и Британијом срушиле крајем 2001. талибанску власт – али прави мир до дана данашњег нису донеле.

Биће потребно јако много времена да се у Кабулу успостави стабилна влада, изнео је Коулс у интервјуу Радио Би-Би-Сију, одбијајући да прецизира рокове, али напомињући да је свакако реч о деценијама. Амбасадор је, додуше, рекао да би то подразумевало не само војни ангажман, већ целокупну, дугорочну активност на опоравку и развоју. „Та земља одиста је важна и за нас и регион, на много начина“, нагласио је.

Одлучност Британаца

Лондон свакако има амбиције да остане присутан и утицајан у Авганистану. То је видљиво и кроз именоване сер Шерара, претходно успешног амбасадора у Израелу и Саудијској Арабији, али и кроз јачање дипломатске мисије у Авганистану. По броју људи Британска амбасада у Кабулу већ сада представља једно од најјачих британских представништва у свету а ускоро би могла да премаши чак и амбасаду у Вашингтону.

Да су војници и оружје засад, ипак, у првом плану види се из чињенице да је Лондон од почетка године удвостручио своје снаге на авганистанском фронту и да тренутно на негостољубивом терену, превасходно у провинцији Хелманд, упоришту талибана и центру производње опијума, има 7.700 војника. Мада Каупер Коулс, који важи за дипломату са изузетно јаким позицијама у Форин офису, тврди да већина Авганистанаца, у страху од повратка талибана на власт, подржава останак страних трупа, у јавности се чују супротна гледишта. Британски лист „Гардијан“ подсећа да је у неколико последњих недеља живот изгубило око 120 авганистанских цивила, међу њима управо ових дана и седморо деце, и да се за оволике погубије окривљују стране трупе па је и председник Хамид Карзаи због тога суочен са великим незадовољством и протестима грађана.

Гину, међутим, у приличном броју и сами Британци. Само за годину дана, откако су распоређени у Хелманду, објективно најтежем и најопаснијем подручју Авганистана, убијено је или страдало више од 50 британских војника, углавном двадесетогодишњака или чак млађих. За овај биланс који је заправо гори него у Ираку, британски војни команданти у великој мери оптужују своје министарство одбране, али и савезнике из Атлантског пакта. У првом случају зато што бројчана армијска појачања нису била праћена, на супрот ономе што је Тони Блер својевремено обећао, адекватним повећањем опреме и комплетног борбеног арсенала, због чега су војници изложени већим ризицима, а смањене су и њихове могућности у окршајима са талибанским побуњеницима. У другом, Британци сматрају да су их савезници изневерили, препустивши им најопаснију зону, и о томе је већ било расправа унутар НАТО, али ништа се није променило.

Амбасадор Велике Британије у Кабулу, дакле, није случајно говорио о деценијама, шта год при том подразумевао. Британци су, међутим, спремни да остану у Авганистану чак и по цену коју треба да плате крвљу сопствених војника.

ТЕКУЋА ТРАКА**Тадић у Бриселу**

Председник Србије Борис Тадић изјавио је у Бриселу да Србија не одустаје од чланства у ЕУ, као ни од Косова. Тадић је Хавијеру Солани и другим европским челницима рекао да је стратешки интерес Србије да Ратко Младић до краја године буде ухапшен и изручен Трибуналу. Што се Косова тиче Србија је спремна да настави преговоре о будућем статусу, уз напомену да је Ахтисаријев план неприхватљив.

Опет неке паре

Министарство одбране Хрватске од Србије потражује свој део војне имовине СФРЈ у вредности 10 милијарди америчких долара. Износ укључује бројне некретности, али и сву „војну“ имовину која обухвата стотине авиона и хеликоптера, хиљаде тенкова, већину поморске флоте и стотине хиљада пушака и милионе комада муниције, пренео је Радио Слободна Европа.

Отишао Шилинг

Словачки дипломата Мирослав Лајчак преузео је дужност међународног представника и специјалног представника ЕУ у Босни и Херцеговини од Немца Кристијана Шварц-Шилинга. Лајчак је најавио да ће у случају потребе користити тзв. Бонска овлашћења и наметати решења како би покренуо реформске процесе. Реч је о шестом представнику у БиХ, откако је Канцеларија успостављена у децембру 1995.

Јесењин и кокаин

Хрватска полиција је у Ровињу ухапсила власника новосадске ТВ Јесењин Зорана Ћирића. Ћирић је приведен јер је Интерпол Аустрије за њим расписао потерницу због сумње да је повезан с кријумчарењем 500 килограма кокаина, који је пре неколико година заплешен у овој земљи. Према тврдњама београдских медија Ћирић је ТВ Јесењин купио пре шест година од Слободана и Фахрете Живојиновић (Лепа Брена).

Руси приватизују НИС?

Руски капитал је добродошао у приватизацији НИС-а, која ће се ускоро обавити методом тендера, изјавио је недавно Предраг Бубало, српски министар трговине и услуга, после потписивања Протокола међудржавног Српско-руског комитета за трговину, економску и техничку сарадњу.

„Руси су добродошли у области енергетике и саобраћаја зато што су у тим областима, због величине земље и природних богатстава, врло стручни. Сасвим је логично да у приватизацији јавних предузећа у Србији они заузму водеће место. Морам да истакнем да током ових разговора нисмо закључили ниједан посао, али смо се сложили да ће у изградњи гасовода, подземних складишта, током приватизације Јата или изградње луке на Дунаву, руски привредници бити добродошли“, истакао је Бубало.

Према његовим речима, после 16 година, у трговинској размени између двеју земаља забележен је рекорд од 2,4 милијарде долара, али је и даље велики проблем Србије у привредним односима са Русијом – спољнотрговински дефицит. Потписани протокол требало би да обезбеди даљу либерализацију трговине, регионалну сарадњу и развој економских односа.

Сергеј Шојгу, министар за ванредне ситуације Руске Федерације, изразио је очекивање да ће до краја године робна размена двеју земаља бити за 25 до 30 одсто већа од прошлогодишње. Шојгу је и са Драганом Јочићем, министром полиције, потписао Меморандум о сарадњи у области елементарних непогода, хаварија и уклањања њихових последица. Према речима надлежног министра, Србији ће руско искуство, које је међу најбољима у свету у овој области, помоћи да створи модеран систем који ће моћи да одговори на све изазове ванредних ситуација.

Српска основна школа у Батањи

Незаборавне екскурзије батањских основаца

Будимпешта, Естергом, Вишеград, Сентандреја...

Овог пролећа ученици батањске Српске основне школе уживали су у многим екскурзијама. Дана 31. маја мала чета путника-намерника посетила је један од најлепших делова Мађарске. Прво одреди-

ште беше Будимпешта. Након пристизања у престоницу, Батањци су били смештени у Српском ђачком дому. Завршивши ручак батањски ђаци су на челу са директорком Вером Пејић Сутор посетили популар-

ни Тропикаријум. То је био посебан ужитак за многе љубитеље егзотичних животиња далеких плавих пространа. Вративши се из Тропикаријума неуморни ученици са директорком и наставницама Стани-

славом Гајић и Николом Ђенешом обишли су лепо уређени Варошлигет, велелепни Трг хероја и незаборавну будимску тврђаву. Искрпни дан тиме још увек није био завршен. Након заласка сунца Батањци су кренули на Гелертово брдо да уживају у ноћним красотама Будимпеште. Осветљени главни град са дивним мостовима на Дунаву оставио је дубоки утисак на ђаке.

Следећег дана Батањци су кренули пут Естергома где су посетили највећу католичку цркву у Мађарској, надалеко познату Базилику, затим тврђаву и реконструисани мост Марије-Валерије који повезује Мађарску са суседном Словачком. Аутобус је потом кренуо према Вишеграду који је својом брдовитом околином одушевио батањске ђаке. Након обиласка тврђаве и ужитка у непоновљивом пејзажу Дунавског завоја одакле надалеко пуца видик, деца, а богами и наставници, једва дочекаше да испробају боб стазу која је свега неколико километара удаљена од знаменитог Вишеграда.

У повратку ученици батањске Српске школе посетили су Сентандреју упознавши месне српске знаменитости. Након исцрпног путовања неуморни путници са многим незаборавним утисцима и доживљајима у срцу кренуше кући.

Путевима Карађорђевића

Сарадња са основном школом из Беочина и ове године је уродила плодом. Српска основна школа из Батање је позвана на тродневну екскурзију у Србију од стране града побратима и њихове основне школе „Јован Грчић Миленко“.

Припреме су кратко трајале и 8. јуна, предвођени наставницима, ученици из Батање су се упутили ка Србији, земљи својих предака. Придружили су нам се и домаћини.

Пут нас је водио ка Аранђеловцу, граду у центру Шумадије, познатом по белом мермеру, минералним водама, глини и Буковичкој бањи. Тамо смо се и улогорили у хотелу „Шумадија“ који се налази на самом рубу столетне букове шуме и познатог парка Буковичке бање, где се налази благотворна буковичка кисела вода.

Кренули смо у обилазак околине, где нас је на првом кораку очарала нетакнута природа, а један део те нетакнуте природе је била и пећина Рисовача, археолошко-палеонтолошко налазиште старијег каменог доба и особит споменик природе, једна је од најстаријих сведочанстава људског постојања на читавом Балканском полуострву.

Пут нас је водио ка Тополи, Карађорђевој граду, где и данас стоји његов конак и црква, док на оплећеном брду доминира складом, лепотом и чистотом линија монументална црква Светог Ђорђа, задужби-

на краља Петра I Карађорђевића. Бисер српско-византијског грађевина, са фасадом од белог веначког мермера. У свечаној и узвишеној тишини са њених зидова гледају српски свец и владари саздани од 40 милиона стаклених коцкица у 15.000 боја. У крипти опленачке цркве, претворене у маузолеј, сахрањени су чланови династије Карађорђевић. Наставили смо путевима Карађорђевића и отишли у село Орашац надомак Аранђеловца, где је место договора о подизању Првог српског устанка и проглашењу Карађорђа Петровића врховним војводом на Срећење 15. фебруара 1804. године. У знак сећања на овај велики догађај подигнута је у Орашцу црква Вазнесења Господњег, спомен школа и спомен чесма у Маричевића јарузи и тако формиран споменички комплекс.

Након дивно проведених тренутака 10. јуна смо кренули кући, међутим, нашој екскурзији ту није био крај. Наиме, у повратку у Београду смо погледали Кућу цвећа, где је сахрањен Јосип Броз Тито и били смо гости Краљевског двора где нас је примила принцеза Катарина Карађорђевић.

Заокружили смо једну велику целину породице Карађорђевић од почетка па све до данашњег дана. Ишли смо путевима Карађорђевића.

Станислава Гајић

Захвалност

У име организатора овогодишњег Јужноалфелдског српског народног кампа одржаног у Батањи од **23. до 30. јуна**, захваљујемо се на финансијској помоћи следећим организацијама:

- Фондацији за националне и етничке мањине у Мађарској,
 - Сегединској српској самоуправи,
 - Дешчанској српској самоуправи,
 - Новосентиванској српској самоуправи,
 - Рацалмашкој српској самоуправи,
 - Батањској српској самоуправи,
 - Будимпештанској српској самоуправи IX кварта,
 - Будимпештанској српској самоуправи XVIII кварта,
 - Српској самоуправи Будимпеште,
 - Сегединској месној српској заједници.
- На помоћи у организацији и реализацији се захваљујемо:
- Културном центру „Јожеф Атила” и уметничкој школи из Батање,
 - Српској основној школи из Батање,
 - Ђачком дому гимназије „Микеш Келемен”, као и особљу и шефу кухиње дома,
 - Михалју Жилки и особљу батањског штранда.

Захваљујемо се свима онима који су допринели да овогодишњи камп буде одржан и толико успешан и да буде од користи за све учеснике.
Организатор: Културни и документациони центар Срба у Мађарској

Веронаучни камп 2007.

Састанак за полазнике кампа
 у недељу **22. јула 2007.**
 од **14.00 – 16.00 сати**
 у порти пештанског храма

Такође се позивају сви учесници ранијих кампова на јубиларну изложбу која ће бити приређена у суботу **28. јула у 15.00 сати** у аули Српске школе у Будимпешти

VIII Веселје на дунавском корзоу Сентандреја

од **21. до 22. јула 2007.**
 Породични програми на обали и на води

Лето на Ланчаном мосту – Будимпешта

21 – 22. јули, на Тргу Розевелт и Тргу Адам Кларк
 Обрађена народна и традиционална музика познатих група и извођача
 Поред осталих наступа ансамбл *Вујичић* – **22. јули у 19 сати**

XI Међународна недеља културе у Печују

од **19. до 29. јула**, место: Baribakán várórok
28. јули у 19 сати – Е. Ђ. Basic, Zbogom Brus Li (Србија)
 – алтернативна група

Изложба „Глас Балкана” у Мишколцу

од **12. до 15. јула**
 Награђене фотографије из 2005. и 2006. године
 Место: Herman Ottó Múzeum, Papszer. u. 1.

Француски вашар и улични бал у Будимпешти

14. и 15. јули, Bem rakpart

Концерти

Ансамбл Вујичић
22. 07. у 19 сати – на приредби Лето на Ланчаном мосту
28. 07. у 20.30 сати – Сентандреја, Градска кућа
Оркестар Шендерге
12. 07. у 20 сати – Сомбатхељ, Међународни Барток фестивал
14. 07. – Лондон, Southbank (гост вечери: Ферус Мустафов)
28. 07. у 19 сати – Művészetek völgye, Ócs-Kőfőjtő

Позив Дешчана на поклоничко путовање у Грабовац

Српска православна црквена општина Деске организује поклоничко путовање

на храмовну славу у Грабовац 15. јула

Цена учешћа је: 500 фт.

Полазак 15. јула у 6 сати испред српске цркве у Десци
 Аутобус скупља путнике: у Сиригу на Тргу хероја, у Новом Сегедину испред Спортске хале, у Сегедину испред музеја.
 Заинтересовани могу се јавити код:
 свештеника Светомира Миличића и председника црквене општине Младена Ђукина

Путовање у Грабовац из Будимпеште

на прославу храмовне славе

Полазак за Грабовац **15. јула, у недељу**
у 6.30 сати испред пештанског храма

Молимо све заинтересоване да због ограниченог броја седишта у аутобусу (33) благовремено резервишу места.

Износ учешћа од 900 фт.

може се уплатити сваког дана у пештанском храму код татора.

Организатори и покровитељи путовања су:

Културни и документациони центар Срба у Мађарској,
 Српска самоуправа XIII кварта и Црквена општина у Будимпешти

SNN

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса: Српске народне новине, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретар редакције: Милица Вукајловић. Оснивач и издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског законика из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампач: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководицац: Карољ Сабо. ♦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.snn.hu E-mail: stepanov.milan@gmail.com

HU ISSN 1215-072 x

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије оптужио је потпредседника Демократске партије социјалиста (ДПС) Светозара Маровића да је постао „подржавалац безакоња и верских деоба у Црној Гори“.

У писму Маровићу владика Амфилохије наводи да је запањен изјавама потпредседника ДПС-а о њему и о Православној цркви у Црној Гори, те да га Маровић понижава као православног теолога. Владика је упитао да ли је икада неко чуо или прочитао његов текст којим поистовјећује Православну цркву са било којом нацијом.

„Насупрот томе, у безброј својих проповиједи, научних текстова и изјава непрекидно сам понављао и понављао изворну библијску истину да – у Цркви нема Грка ни Јеврејина, роба ни слободњака, Кинеза, Србина, Црногорца или Африканца, него су сви једно у Исусу

Маровић подржава безакоње

Христу“, навео је митрополит Амфилохије.

Он је упитао да ли има игде другачијег његовог потписа као митрополита осим као православног црногорско-приморског митрополита.

„Да ли се Митрополија, на чијем челу стојим, назвала другачије сем црногорска Митрополија, онако као што се звала у вријеме краљевине Црне Горе, а прије ње у доба Петровића. Назив приморска додат је између два рата када је у њен састав ушла Бокошторска епархија и Приморје“, навео је владика Амфилохије.

Он је истакао да се континуитет Митрополије није прекидао од 1219. године до данас, да њена имовина и имовина њених јединица никад није променила свог титулара, изузев у послератно „бесудно“ време када је

део њене имовине револуционарна власт одузела и национализовала, а опљачкану имовину садашња власт не жели да врати.

Митрополит Амфилохије поручио је Маровићу да се Православна црква у Црној Гори не дели.

„Постоји националистичка вјерско-идеолошка групација, први пут основана, како се каже у полицијском акту, 17. јануара 2000. године под називом ‘вјерска заједница Црногорска православна црква’. Она као новоформирана вјерска заједница, као и свако удружење и НВО, може да постоји по закону од дана формирања, да стиче своју имовину и слично“, навео је владика Амфилохије.

Владика Амфилохије истиче да се признавање тој верској заједници, непостојећој за Православну цркву у свијету, права на име, имовину и достојанство осмовековне Зетске, односно Црногорске митрополије, не би могло догодити ни у најбесуднија времена, а камоли у данашњој Црној Гори која би хтела да буде европска држава.

„Ако се тако нешто може наћи у главама којима је закон оно што им

срце жуди и који не знају ни шта је Црква ни шта је право и правда, заиста је несхватљиво за здрав разум да Ви, као крштен човјек и човјек који се већ дуже бави државним и правним питањима, прихватите једну такву лудост за правило“, рекао је митрополит црногорско-приморски и додао: „Зачудо, нико у Црној Гори не поставља питање непосредне зависности римокатоличких бискупија од Ватикана, као ни других вјерских заједница од својих центара у свијету“.

Према његовим речима, само је вековна заједница православља у Црној Гори са Пећко-београдском патријаршијом, односно Православном црквом српском, и преко ње са свим православним црквама у свету, на непрекидном удару.

„Албанац са Косова у Бару, Хрват из Босне у Котору мирно сједе, и нека сједе, у Црној Гори, на челу Ватикану директно подложних дијецеза, а митрополит црногорски из Мораче, чији су преци, сви до једног, уградили своје кости у стварање и одбрану Црне Горе, проглашава се окупатором и издајником, човјеком који доводи људе ‘из других земаља’ да ову земљу поробе и опустоше“, навео је митрополит Амфилохије.

Православље у Америци

На Фордемском универзитету у Њујорку, у оквиру серије предавања „Православље у Америци“, одржана је и међународна конференција посвећена богословљу блаженог Августина. Циљ овога форума је било проучавање различитих аспеката богословског наслеђа Августина кога поштују, како западни тако и источни

хришћани. Акцент је стављен посебно на оне елементе његовог учења које обједињују источну и западну патристичку традицију. Главни излагач на конференцији је био професор Даремског универзитета у Великој Британији др Ендрју Лут, који је изложио реферат под насловом „Срце на ходочашћу: како је бл. Августин читао псалме“.

Немогуће избећи поделу

Потпредседник Демократске партије социјалиста Светозар Маровић оценио је да је немогуће зауставити дељење православља у Црној Гори.

„Свако ће имати права на своју цркву. Не може се ускратити Црногорцу да има своју цркву, као ни Србину да има своју, а питање имовине треба ријешити правним путем“, рекао је Маровић у интервјуу за подгоричке „Вијести“.

Он је навео да би волео да митрополит црногорско-приморски Амфилохије разуме да је митрополит у Црној Гори.

„Он мора да одговори на питање зашто би Црногорац морао ићи у

српску цркву. Зашто се јавно господин Амфилохије не огласи и каже – ово је православна црква у Црној Гори, она може да има сестринске односе са свим православним црквама, али је ово црква и за Србе и за Црногорце и за све православне вјернике“, рекао је Маровић.

Он истиче да му је ово питање важно зато што су „пред том црквом сахрањени и његови преци“.

„Хоћу да знам да ли је то црква која служи земљи у којој ће живјети мој син или ће бити црква у коју ће долазити људи из других земаља са жељом да ова земља буде организована по њиховим политичким замислима“, рекао је Маровић.

Сабор омладине у Студеници

Са благословом Епископа жичког Г. Хризостома, а у организацији Српског сабора Двери, од Видовдана, 28. јуна до 1. јула 2007. године у манастиру Студеници, одржан је седми по реду Сабор српске омладине, друштвена мрежа која окупља на десетине православно-националних организација широм српских земаља и расејања.

Сабору је присуствовало 76 чланова из 32 организације, угледни предавачи из земље и иностранства, као и гости из Русије, из Фонда Светог Андреја Првозваног и удружења Млада Русија. Посебно је било запажено присуство и беседа Митропо-

лита црногорско-приморског Г. Амфилохија који је упознао присутне са ситуацијом на Косову и Метохији и апсолутном угроженошћу српске и неалбанске популације под патронатом међународних снага.

На Сабору, чија је једна од тема била „Културне везе Србије и Русије“, потврђена је дубока и плодотворна сарадња српског и руског народа и истакнут је њихов незаобилазан допринос хришћанској и европској цивилизацији. Сабор очекује од власти у свим српским земљама да руском капиталу и култури омогући равноправно учешће у друштвеном животу.

Фото: Иван Јаксмић